

לשוננו לעם

עורכים: א' אברונין, מ' אזרחי ו' פרץ

מתוך

כרך א, חוברת ה-ז, תש"ז

האקדמיה ללשון העברית
מוגן בזכויות יוצרים

א' אברוצין

עקס

„אין עתוגות זו מלאה חפkid זה (של
הגבואה) ואינה מוכיה בשער“ קדמון

עַקֵש וּקְיאוֹנִי כַּפֵי שָׁהִיא הַמְטִיף הַגְּבִיא
בְשֻׁעְתּוֹ" (מן ה'צד, "הארץ" י"ב אלול
תש"ה). בזמנן האחרון התחלו משוררים
וסופרים לקשר לעם ישראל כתור של
עַקֵשׁ וְתִבְרָת בְּמוֹבוֹן יִצְיָבוֹת, עַמִידָה עַל דִעֲתוֹ.
וְלֹא הִיא. משה רבנו קרא לעם ישראל "דור
עַקֵשׁ וּפְתַלְתָל" לְגַנְגָאִי וְלֹא לְשָׁבָח. "עַם גְּבָר
חַתְבָר וְעַם עַקֵשׁ תִּתְפֶל" (ש"ב כב, כז), הרי
שְׁהַעֲקֵשׁ הוּא הַהְפָךׁ מִהַגְבָר. "טוֹב רְשׁ הַוּלָן
בְתָמוֹ מֵעַקֵשׁ דְרָכִים וְהַוָעִיר" (מש'
לי כה, ו), הרי העקש הוא ההפך מִן
הַוּלָן בְתָם. וכן בספרות: "וַיִבְרַח מִלְדָבֵר
עַם הַכְסִיל וּמִלְחָלוֹק עַט עַקֵשׁ וּמִלְהָחֵד
לִיקָלְשׁוֹן לְנַבְלָל" (MBER ח' הפנינים); "וז
יְהִיר לְצַדְקָה שְׁמוֹ הוּא הַעֲקֵשׁ הַמִתְמִיד עַל
הַשְׁקָר" (ריב"ג, ספר השרשים). עיין דוג'י
מוֹת רְבּוֹת בֵּן יְהוּדָה, כרך ט', ערכֵי
עַקֵשׁ וּעַקְשּׁוֹת. ואולי יש להתייר במקום זה
הַשְׁמֹושׁ בְשָׁמוֹת עַקְשָׁן וּעַקְשָׁנוֹת עַל פִי
הַשְׁמֹושׁ בְּיוּדִית (ע"ש הַהְבָאוֹת בְּשָׁם הר"ג
מברצלב).